

Katarzyna Warzecha

Telefon komórkowy w komunikacji i edukacji śląskich studentów

---

Ekonomiczne Problemy Usług nr 117, 797-807

2015

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

KATARZYNA WARZECHA

Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach¹

TELEFON KOMÓRKOWY W KOMUNIKACJI I EDUKACJI ŚLĄSKICH STUDENTÓW

Streszczenie

Celem niniejszego opracowania jest analiza możliwości wykorzystania telefonów komórkowych (a w szczególności tych z dostępem do Internetu – smartfonów) w procesie edukacyjno-informacyjnym oraz komunikacyjnym przez śląskich studentów. W badaniach przedstawiono również zagrożenia wynikające z dysfunkcyjnego sposobu korzystania z telefonu komórkowego przez studentów (uzależnienie od rozmów prowadzonych przez telefon, wiadomości tekstowych SMS, funkcji aparatu). Niewłaściwe używanie telefonu może zdominować życie człowieka i doprowadzić do znacznego ograniczenia kontaktów towarzyskich i społecznych, co często może prowadzić do zaniedbywania osób najbliższych, szkoły lub pracy. Natomiast z drugiej, pozytywnej strony – nowe możliwości i aplikacje, w szczególności przeznaczone na smartfony, mogą usprawnić proces edukacyjny i informacyjny w szkole wyższej.

Słowa kluczowe: telefon komórkowy, uzależnienie od telefonu komórkowego, aplikacje, studenci.

Wprowadzenie

Telefony komórkowe dzięki powszechnemu dostępowi i przystępnym cenom stały się nieodzownym wyposażeniem i środkiem komunikacji współczesnego człowieka². Osoby posiadające aparat telefoniczny czują się bezpieczniej w różnych

---

¹ Katedra Ekonometrii, Wydział Zarządzania.

² Według ITU – Information and Communication Technology Statistics, na świecie w 2013 roku na 100 osób przypadają 93 telefony komórkowe, w Polsce w 2013 roku na 100 osób przypadało 150 telefonów komórkowych, podczas gdy 14 lat wcześniej, czyli w 2000 roku, na

życiowych sytuacjach, np. wezwanie pomocy w nagłych wypadkach, Internet w zasięgu ręki – w razie potrzeby, błyskawiczny kontakt z najbliższymi³.

Personalizacja telefonów poprzez ustawienia osobistych dzwonek, wygaszaczy ekranów, grafiki, a także wybór własnego wymarzonego modelu aparatu o różnej funkcjonalności (budzik, notes, organizator, kalkulator i inne aplikacje mobilne czy też inne urządzenia typu: dyktafon, radio, odtwarzacz MP3, GPS, kamera i aparat fotograficzny; łącze z Internetem, różnego rodzaju gry oraz akceptacja kart płatniczych z wykorzystaniem telefonu) daje młodym ludziom szansę pokazania własnej tożsamości, poczucia własnej wartości oraz statusu społecznego.

1. Zagrożenie uzależnieniem od telefonu komórkowego śląskich studentów

Tak popularna komórka oprócz zalet ma również wiele wad. Jej używanie w niewłaściwy sposób może prowadzić do poważnych konsekwencji – uzależnienia. Uzależnienie od telefonu komórkowego nie jest zjawiskiem jednorodnym i dlatego też można wyróżnić kilka jego form: uzależnienie od wiadomości SMS, uzależnienie od posiadania nowych modeli aparatów telefonicznych, uzależnienie od rozmów telefonicznych, uzależnienie od grania na telefonie oraz syndrom włączonego telefonu.

Badania przeprowadzone, przez Rutlanda (Rutland 2007, s. 841–843) i jego zespół na grupie studentów wykazały, że są osoby tak uzależnione od wysyłania wiadomości tekstowych (SMS), które do tego stopnia odczuwały przymus nieustannego odczytywania i wysyłania SMS-ów, że pisały wiadomości do samych siebie. Zdaniem Lu (Lu 2011, s. 1702–1709) i jego zespołu 3,1% mężczyzn i 5,4% kobiet w Japonii jest zagrożonych uzależnieniem od wysyłania wiadomości tekstowych z telefonów komórkowych. Natomiast inne badania przeprowadzone przez

---

100 osób w Polsce przypadają 17 telefonów komórkowych; dane dostępne na stronie www.itu.int/en/ITU-D/Statistics/Pages/stat/default.aspx [dostęp 27.12.2014].

³ Z historii wiemy, że pierwszy telefon komórkowy pojawił się w 1973, była to Motorola DynaTAC. Telefon ten ważył niemal 2 kg, ładował się 10 godzin i pozwalał na 30-minutową rozmowę. Telefon zaprezentowano 3.04.1973 r., ale do sprzedaży trafił dopiero 10 lat później i kosztował blisko 4 tys. dol.; IBM Simon to oficjalnie pierwszy smartfon na świecie, który pojawił się pod koniec 1992 r. Miał kalkulator, pager, można było wysłać z niego fakсы i maile. Dało się nawet instalować aplikacje. Simon miał dotykowy ekran, procesor o taktowaniu 16 MHz i 1 MB RAM; J-SH04 to pierwszy telefon ze zintegrowaną kamerą i możliwością wysyłania zdjęć, pojawił się pod koniec 2000 r. 22.10.2008 – HTC Dream, pierwszy smartfon z Androidem (najpopularniejszym systemem mobilnym świata). W Polsce był sprzedawany pod nazwą Era G1 od lutego 2009 r.; 09.2011 – Galaxy Note to pierwsze popularne urządzenie łączące smartfon i tablet, czyli phablet; w 2014 TOP 5 producentów smartfonów na świecie: Samsung 85 mln, Apple 43,7 mln, Huawei 13,7 mln, Lenovo 12,9 mln, LG 12,3 mln. Najpopularniejsze platformy na świecie: Android: 57%, iOS: 10%, Windows Phone: 3%, zwykłe telefony: 30%. Dane pochodzą ze strony: <http://komorkomania.pl/historiatelefonow/> [dostęp 27.12.2014].

Ha (Ha 2008, s. 783–784) i zespół pokazują, że są osoby, które patologicznie nabywają nowe, pojawiające się na rynku modele telefonów komórkowych (nie patrząc na ich cenę, kierując się wyłącznie nieodpartą chęcią nabycia danego modelu, co powoduje, że potrafią nawet zaciągnąć kredyt na jego zakup). Studenci z Tajwanu (Masiak 2013, s. 222–226) znacząco bardziej niż studenci z USA i Polacy preferują rozmowy przez telefon komórkowy oraz wysyłanie SMS-ów nad spotkania „twarzą w twarz” oraz informują, że negatywne emocje łatwiej jest im wyrazić podczas rozmowy telefonicznej i pisania wiadomości typu SMS niż bezpośrednio. Studenci z Tajwanu i z USA w porównaniu do studentów polskich istotnie częściej kupują najnowsze, pojawiające się na rynku modele telefonów komórkowych oraz wykorzystują telefon komórkowy do: słuchania muzyki, robienia zdjęć i filmów, wysyłania ich znajomym, a także grania w gry i łączenia się z Internetem. Studenci z Tajwanu oraz z USA mają znacząco bardziej nasilone objawy uzależnienia od telefonu komórkowego niż Polacy.

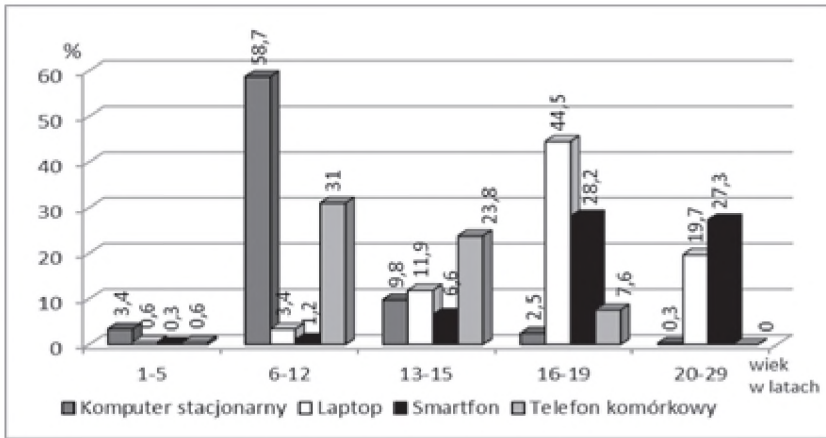
Na terenie wybranych szkół wyższych województwa śląskiego przeprowadzono badanie studentów w wieku 19–29 lat (kwestionariuszem własnego autorstwa), aby poznać rodzaje, cele i intensywność korzystania z nowoczesnych środków komunikacji przez śląską młodzież, w tym z telefonów komórkowych⁴. Do zbadania zagrożenia uzależnieniem od telefonu komórkowego śląskiej młodzieży wykorzystano Kwestionariusz do Badania Uzależnienia od Telefonu Komórkowego (KBUTK) autorstwa Potembskiej i Pawłowskiej (Pawłowska 2009, s. 310–321)⁵. Badaną grupę stanowili studenci szkół wyższych w Katowicach: Uniwersytetu Ekonomicznego, Górnośląskiej Wyższej Szkoły Handlowej oraz Politechniki Śląskiej. Badanie przeprowadzono w okresie 11.2013–02.2014 roku. Przyjętą w badaniu kwotę stanowiła pleć osób badanych w wieku 19–29 lat w województwie śląskim⁶.

---

⁴ Z tą częścią badań czytelnik może się zapoznać w pracy (Warzecha 2014, s. 387–397); a także dane na temat wyposażenia polskich gospodarstw domowych w komputery znajdują się w pracy (Warzecha 2013, s. 87–98).

⁵ KBUTK stanowi rzetelne, posiadające dobre właściwości psychometryczne narzędzie, służące do badania różnych wymiarów uzależnienia od telefonu komórkowego (potrzeby akceptacji i bliskości; uzależnienia od funkcji aparatu telefonicznego; uzależnienia od SMS i rozmów; komunikacji pośredniej – czyli preferowanie kontaktów interpersonalnych i wyrażanie emocji za pomocą rozmów telefonicznych oraz SMS-ów). Dokładny opis testu znajduje się na stronie http://www.badianianadschizofrenia.org/dat/files/1016_art_nr_40_Pawlowska2.pdf [dostęp 31.07.2014].

⁶ Cele oraz zakres badań bezpośrednich zdeterminowały wybór metody badawczej, dobór próby oraz sposób analizy zebranych danych. Do badania użyto metody ankiety rozdawanej. W celu doboru jednostek do próby zastosowano procedurę doboru celowego – kwotowego. Próba badawcza objęła 350 studentów. Po przeprowadzonej kontroli ankiet, ze względu na braki odpowiedzi odrzucono 31 ankiet i ostatecznie do analiz wzięto 319 kwestionariuszy. Tym samym próba objęła 157 kobiet (które stanowiły 49,2% badanej zbiorowości) i 162 mężczyzn (którzy stanowili 50,8% badanej zbiorowości). Wiek respondentów wahał się od 18 do 29 lat (średnio

Rys. 1. Odsetek śląskich studentów według wieku, w którym dostali odpowiednie urządzenie do komunikacji

Źródło: opracowanie własne.

Na rysunku 1 przedstawiono odsetek studentów w odniesieniu do czasu posiadania przez nich nowoczesnych środków komunikacji (czyli od jakiego wieku podanego w latach posiadają dane urządzenie). Z powyższego rysunku wynika, że w wieku przedszkolnym (czyli w wieku 0–5 lat) tylko niewielki odsetek badanych studentów deklarował, że posiadał w domu nowoczesne środki komunikacji (i jeżeli tak, to najczęściej był to komputer stacjonarny – 3,4% badanych), od wieku szkoły podstawowej (czyli mając 6–12 lat) około 60% badanych studentów posiadało komputer stacjonarny i 31% badanych posiadało telefon komórkowy. Będąc w wieku gimnazjalnym (czyli mając 13–15 lat) około 12% badanych studentów deklaroowało posiadanie laptopa, co czwarty badany student posiadał telefon komórkowy i około 7% badanych posiadało smartfon. Będąc w szkole ponadgimnazjalnej (czyli mając 16–19 lat) co drugi badany student posiadał laptop, a co trzeci badany student posiadał smartfon. Około 28% badanych twierdziło, że smartfon dostało będąc w wieku 20–29 lat (czyli na studiach), a 20% badanych dostało w tym wieku laptop. Można zatem powiedzieć, że wraz z wiekiem badani studenci byli coraz lepiej wyposażeni w nowoczesne środki komunikacji, komputer stacjonarny był zastępowany przez laptop, a telefon komórkowy przez smartfon.

Jak wynika z danych zawartych w tabeli 1, z grupy 319 śląskich studentów kryteria zagrożenia uzależnieniem i uzależnienia od telefonu komórkowego spełniała co czwarta badana osoba. W grupie 157 kobiet kryteria zagrożenia uzależnieniem i uzależnienia spełniało około 29% osób. W grupie 162 mężczyzn kryteria zagrożenia-

---

21,6 +/- 2,2 roku). Większość respondentów – 274 osoby (85,9%) – mieszkała w mieście, pozostałe 45 osób (14,1%) mieszkało na wsi.

nia uzależnieniem i uzależnienia od telefonu komórkowego spełniało około 22% osób.

Tabela 1

Liczba i odsetek śląskich studentów w podziale na płeć niezagrożonych, zagrożonych i uzależnionych od telefonu komórkowego⁷

Osoby	Kobiety		Mężczyźni		Ogółem	
	N	%	N	%	N	%
Niezagrożone uzależnieniem	112	71,34	126	77,78	238	74,61
Zagrożone uzależnieniem i uzależnione*	45	28,66	36	22,22	81	25,39
Razem	157	100	162	100	319	100

* Ponieważ osoby uzależnione od telefonu komórkowego stanowiły niewielki procent badanych osób (0,3%), do dalszych badań i analiz zostały te osoby wliczone do grupy osób zagrożonych uzależnieniem.

Źródło: opracowanie na podstawie badań własnych.

Przedstawione powyżej wyniki testu KBUTK wskazują, że więcej kobiet niż mężczyzn spełnia kryteria uzależnienia i zagrożenia uzależnieniem od telefonu komórkowego.

Celem określenia różnic w zakresie wyniku ogólnego uzyskanego w skali KBUTK między studentami uzależnionymi i zagrożonymi uzależnieniem od telefonu komórkowego (łącznie 81 osób) a studentami niezagrożonymi uzależnieniem od telefonu komórkowego (łącznie 238 osób) porównano wyniki uzyskane przez opisane powyżej grupy studentów za pomocą testu t-Studenta. W analizach uwzględniono również podział badanych studentów ze względu na płeć.

W tabeli 2 zawarto dane uzyskane na podstawie zastosowania testu t-Studenta dla prób niezależnych i porównania wyników ogólnych uzyskanych w teście KBUTK przez studentów uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem od telefonu komórkowego z wynikami uzyskanymi w teście KBUTK przez studentów niezagrożonych uzależnieniem. Jak wynika z danych zawartych w tabeli, różnica pomiędzy uzyskiwanymi wynikami w teście badanych grup w zakresie objawów uzależnienia od telefonu komórkowego mierzonego skalą KBUTK jest istotna statystycznie ($p < 0,05$). Wyniki ogólne testu KBUTK uzyskiwane przez studentów uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem od telefonu komórkowego ($m_2 = 41,75$; $S_2 = 10,77$) są istotnie statystycznie wyższe niż wyniki testu KBUTK uzyskane przez studentów niezagrożonych uzależnieniem od telefonu komórkowego ($m_1 = 16,34$; $S_1 = 7,99$). Również istotne statystycznie są różnice w wynikach uzyskanych z testu

⁷ Za kryterium uzależnienia od telefonu komórkowego (za autorkami testu) przyjęto wynik równy 70 punktów lub wyższy, osoby mieszczące się w przedziale wyników od 31 do 69 uznano za zagrożone uzależnieniem od telefonu komórkowego. Współczynnik rzetelności opisywanego testu, zgodności wewnętrznej – alfa Cronbacha jest wysoki i wynosi 0,9.

KBUTK w grupie kobiet i mężczyzn przy uwzględnieniu podziału studentów na zagrożonych i niezagrożonych uzależnieniem od telefonu. Ponadto można zauważyć, że kobiety uzależnione od telefonu komórkowego uzyskiwały wyższe wyniki z testu KBUTK ($m_2 = 42,42$; $S_2 = 10,39$) niż mężczyźni uzależnieni od telefonu ($m_2 = 40,92$; $S_2 = 11,30$).

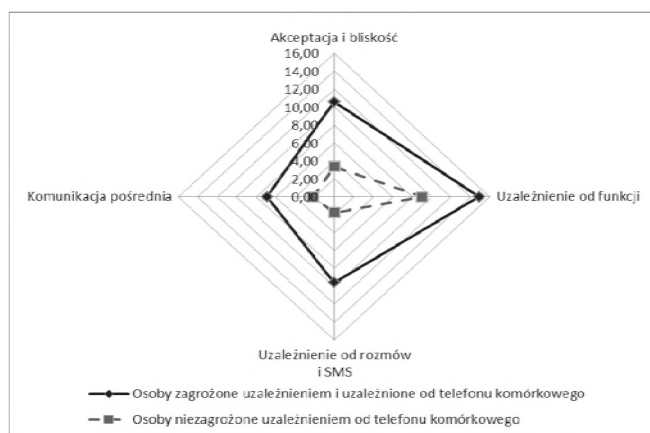
Tabela 2

Porównanie średnich wyników uzyskanych z testu KBUTK autorstwa B. Pawłowskiej i E. Potembskiej przez studentów uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem od telefonu komórkowego oraz studentów niezagrożonych ogółem i z podziałem na płeć

Wynik ogólny KBUTK	Grupa niezagrożona uzależnieniem		Grupa zagrożona uzależnieniem		t	p
	m_1	S_1	m_2	S_2		
Studenci ogółem	16,34	7,99	41,75	10,77	-19,49	0,001
Kobiety	17,45	6,68	42,42	10,39	-17,88	0,001
Mężczyźni	15,36	8,91	40,92	11,30	-12,50	0,001

Źródło: opracowanie na podstawie badań własnych.

Badania potwierdziły również istotne statystycznie różnice w średnich wynikach testu KBUTK uzyskiwanych przez studentów uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem od telefonu komórkowego a studentami niezagrożonymi uzależnieniem od telefonu komórkowego w poszczególnych podskalach testu, co obrazuje rysunek 2.

Rys. 2. Porównanie średnich wyników uzyskanych z testu KBUTK autorstwa B. Pawłowskiej i E. Potembskiej przez studentów uzależnionych i zagrożonych uzależnieniem od telefonu komórkowego oraz studentów niezagrożonych ogółem z podziałem na podskale.

Źródło: opracowanie własne.

Jak wynika z danych zawartych na rysunku 2, studenci zagrożeni uzależnieniem od telefonu komórkowego uzyskiwali znacznie wyższe wyniki z testu w poszczególnych podskalach, a szczególnie wysokie w podskali uzależnienie od funkcji aparatu (na treść psychologiczną tej podskali składają się takie zachowania jak: wykorzystywanie telefonu do słuchania muzyki, robienia filmów, zdjęć, grania w gry, łączenia się z Internetem oraz pragnienie posiadania najnowszego typu aparatu) oraz w podskali uzależnienie od rozmów i SMS-ów (na treść psychologiczną tej podskali składają się takie zachowania jak: podejmowanie nieudanych prób zmniejszenia ilości rozmów i SMS-ów, ograniczanie godzin snu na rzecz prowadzonych rozmów, płacenie bardzo dużych rachunków, bagatelizowanie ilości rozmów prowadzonych przez telefon komórkowy, posiadanie przy sobie drugiego, zapasowego telefonu).

2. Możliwości wykorzystania telefonu komórkowego, a w szczególności smartfona

Smartfony są coraz chętniej kupowane przez Polaków (jak wynika z przeprowadzonych badań, 71% badanych śląskich studentów posiadało to urządzenie).

Do końca 2014 roku liczba urządzeń mobilnych przekroczy liczbę ludzi na Ziemi, a do roku 2018 prawie 1,4 urządzenia mobilnego będzie przypadało na jednego mieszkańca Ziemi. Miesięczny globalny ruch mobilny przekroczy 15 eksabajtów do roku 2018 (w 2013 roku wynosił 1,6 eksabajta). W latach 2012–2018 prawie dwudziestokrotnie wzrośnie ilość danych przesyłanych przez smartfony w sieciach mobilnych – w 2018 roku stanowić będzie 66% ruchu na wszystkich urządzeniach mobilnych (w 2013 roku dane przesyłane przez smartfony stanowiły około 54% ruchu na wszystkich urządzeniach mobilnych typu: telefony nie będące smartfonami, smartfony, laptopy, tablety, inne urządzenia przenośne)⁸.

Można zauważyć, że wśród młodzieży szczególnie popularne stają się różnego rodzaju mobilne aplikacje pozwalające wyszukać promocje, przeskanować ceny w „realu” oraz porównać z tymi w sieci, przeliczyć kalorie, a nawet zawiązać krawat czy dobrać odpowiednią garderobę⁹. Ściągnięcie na smartfona aplikacji Endo-

---

⁸ Według raportu Cisco: Cisco Visual Networking Index: Global Mobile Data Traffic Forecast Update, 2012–2018, http://www.cisco.com/en/US/solutions/collateral/ns341/ns525/ns537/ns705/ns827/white_paper_c11-520862.html, [dostęp 27.12.2014].

⁹ <http://hitech.studentnews.pl/s/178/5179-Telefony-i-urzadzenia/4010642-Mobilne-aplikacje-dla-studentow.htm> [dostęp 20.12.2014]. Stylish Girl umożliwia sfotografowanie rzeczy z własnej szafy i skomponowanie w zaledwie kilka sekund gotowego zestawu, a aplikacja Tie a Tie pomoże w zawiązaniu krawatu na specjalne okazje. Porównać ceny można np. za pośrednictwem aplikacji Ceneo.pl czy SaveUp – obie umożliwiają skanowanie produktów i szybkie porównanie ceny przedmiotu występującego w „realu” z tą oferowaną w sklepach internetowych. Aplikacja Kup Blisko w kilka sekund przesledzi aktualne rabaty restauracji oraz klubów w zależności od miejsca pobytu – obecnie w całej Polsce „krąży” aż 1400 aktywnych ofert. Aplikacja ftb.pl to podręczny informator o najgorętszych wydarzeniach z każdego miasta.

mondo Sports Tracker pozwala osobom prowadzącym zdrowy tryb życia biegać w rytm ulubionej muzyki słuchanej z iPod'a, a także liczyć spalane kalorie i pokonywany dystans. Natomiast aplikacja Sportytrader Livescore pozwala śledzić postępy innych oraz sprawdzić ich wyniki. Aplikacja Ginger lub JakDojadę pomaga studentom dojechać na uczelnię za pośrednictwem komunikacji miejskiej, omijając remonty ulic, równocześnie pokazując aktualne zmiany w rozkładzie jazdy. Koszfera pomocna jest dla studentów zmotoryzowanych.

Dla użytkowników smartfonów pracujących pod systemami Apple iOS, Android oraz Windows Mobile istnieje kilka ciekawych aplikacji mobilnych wspomagających przyswajanie wiedzy, są to m.in.¹⁰:

- Graphing Calculator by Mathlab to aplikacja składająca się z funkcji: rozbudowany kalkulator, szkicowanie wykresów, liczenie pochodnych, punktów przecięcia, ekstrema funkcji, miejsca zerowe, przelicznik miar, a także tablice referencyjne zawierające podstawowe stałe, np. stałą grawitacji, prędkość światła. Aplikacja zawiera informacje na temat przydatnych twierdzeń i równań z różnych dziedzin: algebry, geometrii, trygonometrii, mechaniki klasycznej, wektorów, liczb zespolonych czy rachunku różniczkowego. A najważniejsze jest to, że opisaną wiedzę matematyczną każdy student można mieć w telefonie zupełnie bezpłatnie.
- World Countries All-In-One – aplikacja zawiera 19 niezależnych modułów, z których każdy przechowuje dane z odrębnej dziedziny wiedzy o świecie. Jest to podręczna encyklopedia o 260 państwach, a zbiór danych jest instalowany na telefonie, więc do jego przeglądania nie jest wymagane stałe połączenie z Internetem. Aplikacja zawiera zestaw historycznych map, które prezentują kształt świata od 600 roku p.n.e. po czasy nam współczesne.
- Aldiko ebook reader – czytnik e-booków na platformę Android. Program obsługuje publikacje elektroniczne w standardowym formacie ebook (tym samym, z którego korzysta znana z iPhone'a aplikacja iBooks). Szczególną zaletą programu jest to, że za pomocą wbudowanych odnośników umożliwia pobieranie e-booków za darmo.
- SuperMemo World – to uznana polska marka oprogramowania edukacyjnego, które zawiera kursy językowe i specjalistyczne, wyposażone w autorski algorytm ułatwiający zapamiętywanie. Sam program SuperMemo jest tylko platformą bazową dla kursów pobieranych oddzielnie i jest oferowany bezpłatnie. Natomiast kursy kosztują zwykle od kilku do kilkunastu złotych, choć są też pozycje bezpłatne. Większość stanowią kursy językowe, oprócz nich w ofercie są też kursy z zakresu geografii, kulturoznawstwa (sztuki piękne) czy nawet kurs nauki gry na gitarze.

---

¹⁰ Więcej informacji dostępnych na stronie: <http://www.pcformat.pl/Podreczne-pomoce-naukowe,a,1358> [dostęp 20.12.2014].

Polskie szkoły wyższe w trosce o studenta z „mobilnego” pokolenia zaczynają dostrzegać potencjał komunikacji za pośrednictwem smartfonów, i tak np. studenci Akademii Leona Koźmińskiego mogą przeglądać na swoim telefonie wyniki zaliczeń, planów, a nawet terminów zbliżających się egzaminów, a pierwszorocznicy mają do dyspozycji mapę kampusu.

Również Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach nie pozostaje w tyle za „nowinkami” i od 1 grudnia 2014 roku wprowadził aplikację mobilną „myUE”¹¹, która ma na celu utrzymywanie stałych kontaktów pomiędzy uczelnią, studentami, kandydatami, pracownikami i absolwentami. Jej użytkownicy na bieżąco otrzymują informacje o wybranych najważniejszych wydarzeniach, które mają miejsce na uniwersytecie. Aplikacja pozwala na filtrację treści według konkretnych specyficznych grup odbiorców (kandydaci, studenci, pracownicy, absolwenci). Każdy, wybierając język (polski lub angielski) i grupę, może dostosować dostarczane treści do swoich potrzeb, udostępnić je znajomym, polubić czy ustawić przypomnienie na 10 lub 30 minut, jedną bądź cztery godziny czy też dzień lub dwa przed wydarzeniem. Aplikacja jest bezpłatna i dostępna w wersjach językowych polskiej i angielskiej. Informacje dostarczane w ramach aplikacji nie są kopią publikowanych w serwisie WWW uczelni.

Podsumowanie

Polska młodzież jest bardzo dobrze wyposażona w nowoczesne środki komunikacji, w tym w szczególności telefony komórkowe czy też coraz bardziej popularne smartfony. We współczesnych czasach dynamiczny rozwój technik komputerowych i telekomunikacyjnych; gwałtowny spadek cen telefonów komórkowych powoduje, nie ma problemu z zakupem takiego sprzętu, ale za to pojawia się problem uzależnienia od komórki, i staje się to zjawiskiem coraz bardziej powszechnym.

---

¹¹ Można ją pobrać na Google play (użytkownicy systemu Android) oraz na App Store (użytkownicy systemu IOS). Na dzień 15.01.2015 zanotowano 580 pobrań aplikacji (dla systemu Android: 400 pobrań, dla IOS 180 pobrań). Za pomocą aplikacji Uniwersytet Ekonomiczny w Katowicach może pozyskiwać informacje o użytkownikach i ich zachowaniach. Aplikacja podpięta jest do Google Analytics, dzięki czemu wiadomo, z jakich urządzeń korzystają jej użytkownicy oraz jak reagują na daną informację – czy jest dla nich interesująca (udostępniając, klikając polub), czy też nie (przechodząc do kolejnej bądź wychodząc z aplikacji). To z kolei pozwala administratorom określić, czy w przyszłości dostarczać danej grupie użytkowników określone treści, czy też nie. Aplikacja mobilna „myUE” powstała w ramach projektu „Inter Uni – Wsparcie internacjonalizacji. Wzmacnianie relacji między uczelnią, kandydatami, studentami, absolwentami i pracownikami przy wykorzystaniu nowych mediów. Projekt korzysta z dofinansowania pochodzącego z Islandii, Liechtensteinu i Norwegii w ramach funduszy norweskich i funduszy EOG. Projekt realizowany jest we współpracy z partnerami: Norweskim Uniwersytem Nauki i Technologii (NTNU) w Trondheim oraz Uniwersytem w Liechtensteinie. Więcej o projekcie: www.interuni.ue.katowice.pl [dostęp: 20.12.2014].

Wykorzystany w badaniach kwestionariusz KBUTK stanowi rzetelne, posiadające dobre właściwości psychometryczne narzędzie do badania różnych wymiarów uzależnienia od telefonu komórkowego. Na podstawie przeprowadzonych badań śląskiej młodzieży można powiedzieć, że więcej kobiet niż mężczyzn spełnia kryteria uzależnienia i zagrożenia uzależnieniem od telefonu komórkowego. W badanej grupie studentów kryteria uzależnienia i zagrożenia uzależnieniem od telefonu komórkowego spełniał co czwarty badany student (w tym prawie co trzecia kobieta i co piąty mężczyzna).

Ze względu na zagrożenia wynikające z dysfunkcyjnego sposobu korzystania z telefonu komórkowego ważne jest monitorowanie rozpowszechniania tego zjawiska w populacjach, zwłaszcza tych najbardziej zagrożonych (czyli w szczególności wśród ludzi młodych, którzy najczęściej wiele godzin dziennie spędzają rozmawiając przez telefon komórkowy czy wykorzystując telefon do przesiadywania w Internecie, grania w gry czy też surfowania po portalach społecznościowych)¹². Konieczna jest edukacja zarówno młodzieży, jak i rodziców oraz opiekunów (to rodzina ma największy wpływ na rozwój młodego człowieka i kształtowanie jego wzorców oraz postaw od najmłodszych lat), aby telefon komórkowy, w szczególności ten z dostępem do Internetu, mógł spełniać swoją pożyteczną rolę, a dostępne coraz liczniej różnego rodzaju aplikacje pozwalały poszerzać wiedzę i ułatwiać funkcjonowanie młodzieży we współczesnym świecie.

Literatura

1. Ha J.H., Chin B., Prk D.H., Ryu S.H., Yu J. (2008), *Characteristics of excessive cellular phone use in Korean adolescents*, *CyberPsychology & Behavior*, 11.
2. Lu X., Watanabe J., Liu Q., Uji M., Shono M., Kitamura T. (2011), *Internet and mobile phone text-messaging dependency: Factor structure and correlation with dysphoric mood among Japanese adults*, *Comput Human Behav.* 27(5).
3. Masiak J., Pawłowska B. (2013), *Porównanie nasilenia objawów uzależnienia od telefonu komórkowego u studentów z Polski, Tajwanu i z USA*, *Curr Probl Psychiatry*, 14(4).
4. Pawłowska B., Potembska E. (2011), *Objawy zagrożenia i uzależnienia od telefonu komórkowego mierzonego Kwestionariuszem do Badania Uzależnienia od Telefonu Komórkowego, autorstwa Potembskiej i Pawłowskiej, u młodzieży w wieku od 13 do 24 lat*, *Curr. Probl. Psychiatry*, 12(4).

---

¹² Na pytanie zadane w ankiecie: Czy uczestniczyłeś kiedykolwiek w zajęciach profilaktycznych w zakresie zagrożeń, konsekwencji i w zakresie uzależnień od komputera i Internetu? – odpowiedź twierdzącą dało 36% badanych (w tym w zajęciach uczestniczyło około 41% kobiet i 30% mężczyzn). Jak wynika z powyższych odpowiedzi, młodzież zbyt rzadko styka się w szkołach z tematyką uzależnień od nowoczesnych środków komunikacji.

5. Pawłowska B., Potembska E. (2009), *Właściwości psychometryczne Kwestionariusza do Badania Uzależnienia od Internetu (KBUI)*, *Bad. Schizofr.*, 10.
6. Rutland J.B., Sheets T., Young T. (2007), *Development of a scale to measure problem use of short message service: the SMS problem use diagnostic questionnaire*, *CyberPsychology & Behavior*, 10.
7. Warzecha K. (2013), *Komputer z dostępem do Internetu jako nieodzowne wyposażenie współczesnych gospodarstw domowych – cele korzystania oraz zagrożenie uzależnieniem*, w: P. Ucieklak-Jeż (red.), „Pragmata tes Oikonomias” cz. 7, *Prace Naukowe Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie*, Częstochowa.
8. Warzecha K. (2014), *Internet w życiu współczesnego studenta. Cele i intensywność korzystania a zagrożenie uzależnieniem*, w: *Ekonomiczno-społeczne i techniczne wartości w gospodarce opartej na wiedzy*, red. J. Buko, *Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Szczecińskiego nr 809, Ekonomiczne Problemy Usług nr 113, t. II*, Szczecin.
9. <http://komorkomania.pl/historiatelefonow/> (2014).
10. http://www.badaniadnadschizofrenia.org/dat/files/1016_art_nr_40_Pawlowska2.pdf (2014).
11. <http://hitech.studentnews.pl/s/178/5179-Telefony-i-urzedzenia/4010642-Mobilne-aplikacje-dla-studentow.htm> (2014).
12. <http://www.pcformat.pl/Podreczne-pomoce-naukowe,a,1358> (2014).
13. http://www.cisco.com/en/US/solutions/collateral/ns341/ns525/ns537/ns705/ns827/white_paper_c11-520862.html (2014).
14. www.itu.int/en/ITU-D/Statistics/Pages/stat/default.aspx (2014).

**MOBILE PHONE AS A TOOL OF COMMUNICATION AND EDUCATION
OF SILESIA STUDENTS
- OPPORTUNITIES, THREATS AND PROSPECTS OF APPLICATION**

Summary

The purpose of this study is to analyze the possibilities of using mobile phones (especially – smartphones) in the process of education and information and communication by the Silesian students. The study also presents risks resulting from dysfunctional way of using a mobile phone by students (dependence on of talks on the phone, SMS text messages, the phone function). While on the other, the positive side – new opportunities and applications, in particular, smartphones can improve the educational process and information at university level.

Keywords: mobile phone, mobile phone addiction, applications, students.

Translated by Katarzyna Warzecha